Економіка

УДК 331.56:004.9:37-053.6

Чалюк Юлія Олексіївна
доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри економічної теорії
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
Chaliuk Yuliia
Doctor of Economic Sciences, Professor
Department of Economic Theory
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman
ORCID: 0000-0002-4128-392X

NEET-МОЛОДЬ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ: НОВІ МОЖЛИВОСТІ НА РИНКУ ПОСЛУГ В УМОВАХ ЕНТРОПІЇ
NEET IN THE DIGITAL AGE: NEW OPPORTUNITIES IN THE SERVICE SECTOR UNDER CONDITIONS OF ENTROPY

Анотація. *Вступ. У статті здійснено комплексне дослідження феномена NEET-молоді в умовах цифрової трансформації економіки та зростання соціально-економічної ентропії глобального розвитку. NEET-молодь інтерпретовано як структурний наслідок турбулентного соціально-економічного середовища, у межах якого порушується безперервність переходу від освіти до зайнятості та знижується ефективність традиційних інституційних механізмів соціалізації.*

Метою дослідження є здійснення комплексного аналізу причин формування та зростання частки NEET-молоді, оцінювання впливу цифровізації на молодіжні трудові траєкторії та гендерні аспекти соціальної ексклюзії, а також обґрунтування ефективних освітніх і професійних практик інтеграції молоді у ринок праці.

Методологія дослідження базується на систематизації категорій NEET, порівняльному аналізі міжнародних індексів (Youth Employment Index, Youth Progress Index, DESI, OECD Skills for Jobs Indicators, Future of Jobs/Skills Index), узагальненні українських та міжнародних практик цифрової інклюзії, а також застосуванні статистичного аналізу, порівняльного аналізу, структурно-логічного моделювання та системного підходу з метою ідентифікації структурних бар'єрів інтеграції NEET-молоді, зокрема серед жінок.

Результати. У ході дослідження виявлено амбівалентний вплив цифровізації на молодіжні трудові траєкторії. Встановлено, що цифрова економіка розширює можливості зайнятості у сфері послуг, дистанційної роботи та онлайн-освіти, водночас посилюючи цифрову нерівність і ризики соціальної ексклюзії, що зумовлює формування явища «digital NEET». Узагальнено та порівняно освітні й професійні ініціативи України з практиками Франції, Естонії, Іспанії, Італії та Фінляндії, Швеції, Великої Британії, Італії спрямованими на зниження частки NEET-молоді, розвиток цифрових навичок, систем безперервного навчання та інституційної підтримки переходу молоді до зайнятості.

Перспективи дослідження. Обґрунтовано, що отримані результати формують теоретико-методологічне підґрунтя для розроблення політик цифрової інклюзії, підвищення рівня молодіжної зайнятості та адаптації національних ринків праці до умов ентропійного розвитку. Подальші дослідження доцільно зосередити на оцінюванні ефективності механізмів безперервного навчання та цифрової підтримки різних груп молоді, зокрема жінок, з метою забезпечення їх стійкої інтеграції у ринок праці.

Ключові слова: *NEET-молодь, digital NEET, цифрова трансформація, ринок послуг, гендерні бар'єри, соціально-економічна ентропія, сталий розвиток, цифрові навички, професійна освіта, екосистема знань,*

молодіжна зайнятість, соціальна ексклюзія, мікрокреденшли, цифровий розрив.

Summary. *Introduction. The article provides a comprehensive study of the NEET youth phenomenon under conditions of digital transformation of the economy and increasing socio-economic entropy of global development. NEET youth are interpreted as a structural consequence of a turbulent socio-economic environment in which the continuity of the transition from education to employment is disrupted and the effectiveness of traditional institutional mechanisms of socialization is reduced.*

Purpose. The purpose of the study is to conduct a comprehensive analysis of the factors contributing to the formation and growth of the NEET youth share, to assess the impact of digitalization on youth labour trajectories and gender aspects of social exclusion, as well as to substantiate effective educational and professional practices for integrating young people into the labour market.

Methodology. The research methodology is based on the systematization of NEET categories, comparative analysis of international indices (Youth Employment Index, Youth Progress Index, DESI, OECD Skills for Jobs Indicators, Future of Jobs/Skills Index), the generalization of Ukrainian and international digital inclusion practices, as well as the application of statistical analysis, comparative analysis, structural-logical modelling and a systems approach to identify structural barriers to the integration of NEET youth, particularly among women.

Results. The study reveals an ambivalent impact of digitalization on youth labour trajectories. It is established that the digital economy expands employment opportunities in the service sector, remote work and online education, while simultaneously intensifying digital inequality and social exclusion risks, leading to the emergence of the "digital NEET" phenomenon. This study summarizes and compares Ukraine's educational and professional initiatives with the practices of

France, Estonia, Spain, Italy, Finland, Sweden, and the United Kingdom, focusing on reducing NEET youth, enhancing digital skills, supporting lifelong learning, and facilitating the transition of young people into employment.

Discussion. It is substantiated that the obtained results form a theoretical and methodological basis for the development of digital inclusion policies, enhancement of youth employment and adaptation of national labour markets to conditions of entropic development. Further research should focus on evaluating the effectiveness of lifelong learning mechanisms and digital support for various youth groups, particularly women, in order to ensure their sustainable integration into the labour market.

Key words: *NEET youth, digital NEET, digital transformation, services market, gender barriers, socio-economic entropy, sustainable development, digital skills, vocational education, knowledge ecosystem, youth employment, social exclusion, micro-credentials, digital divide.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобальної турбулентності, зростання соціально-економічної ентропії, геополітичних криз та збройних конфліктів інтеграція NEET-молоді у ринок праці набуває особливої актуальності. Еволюція моделей світового розвитку від SPOD до SHIVA [1–4] відображає перехід від стабільних і передбачуваних умов до ентропійно нестабільного середовища, в якому посилюються структурні розриви між системою освіти та вимогами ринку праці щодо молодого покоління. NEET-молодь постає як структурний наслідок турбулентного розвитку, коли традиційні інституційні механізми соціалізації, професійної підготовки та зайнятості втрачають здатність забезпечувати безперервний і передбачуваний перехід від навчання до економічної активності. У цьому ентропійному середовищі процеси цифровізації мають амбівалентний характер: з одного боку, вони формують нові формати зайнятості, освітніх послуг і компетентностей, здатних інтегрувати молодь у цифрову

економіку, а з іншого — поглиблюють цифрову нерівність і підвищують ризик потрапляння молодих людей до групи NEET.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми інтеграції NEET-молоді в цифрову економіку в умовах ентропійного розвитку стали предметом уваги вітчизняних та зарубіжних науковців. Чалюк Ю.О., Кириленко В.І., Довганик Н.М. [5, 6, 1], Попатенко М.М. [7], Семикіна М.В., Запірченко Л.Д., Семикіна А.В. [8], а також Теплюк М.А. [9] зосереджували увагу на чинниках, що визначають статус NEET-молоді в умовах цифровізації та соціально-економічної ентропії. Канг Ч. та Юн М. [10], Зуазу І. [11, 12], а також Кортес Г. та Пан Дж. [13] звертали увагу на гендерні аспекти NEET-молоді, підкреслюючи вразливість жінок до цифрового виключення, вплив роботизації та автоматизації на структуру зайнятості й посилення ризиків NEET у цифровій економіці. Стратегії цифрової інклюзії та розвитку компетенцій у міжнародних практиках Франції, Естонії, Іспанії, Італії та Фінляндії проаналізовано в роботах Kyiv School of Economics, PwC та European Youth Forum [14–16], які підкреслюють вирішальну роль STEM-освіти, безперервного навчання та інституційної підтримки інтеграції молоді на цифровий ринок праці в умовах ентропійного розвитку. Міжнародні індекси (Future of Jobs/Skills Index, DESI, OECD Skills for Jobs Indicators, Youth Employment Index, Youth Progress Index) оцінюють цифрову підготовленість молоді та її здатність інтегруватися в сучасну економіку. Вплив війни та соціально-економічних змін на NEET-молодь в Україні аналізує доповідь UNICEF [17], підкреслюючи ризики цифрової та соціальної маргіналізації, а систематизація споріднених термінів до поняття NEET, запропонована Чалюк Ю.О. («digital NEET», «Disconnected youth», «La generación Ni-Ni», «Precariat») [18–35], відображає багатовимірність цього явища. Сучасний дискурс акцентує увагу на цифровій інклюзії та розвитку компетентностей як засобах зменшення ризиків потрапляння молоді до категорії NEET в умовах зростання соціальної ентропії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Динамічний розвиток технологій — роботизація, штучний інтелект (ШІ), цифровізація, біо- і нанотехнології, великі дані (Big Data), Інтернет речей (IoT) — радикально змінює структуру ринку праці та вимоги до кваліфікацій. Частина молоді успішно адаптується до цих змін, тоді як інша поповнює ряди ***NEET-молоді (Not in Employment, Education or Training), яка не навчається, не працює і не проходить професійної підготовки.*** Зростання частки NEET послаблює трудовий потенціал країни, поглиблює нерівність, становить загрозу соціально-економічній стабільності держави. Феномен NEET-молоді виходить за межі суто економічного та освітнього виміру, перетворюючись на індикатор структурних дисбалансів у соціально-економічному розвитку та відтворенні людського капіталу молодого покоління в умовах турбулентності, цифрових трансформацій та невизначеності.

У світовій практиці для опису форм соціально-економічної маргіналізації молоді використовуються різні терміни, зумовлені культурним контекстом, історичними умовами та специфікою моделей молодіжної поведінки. У таблиці 1 наведено порівняльну характеристику термінів, споріднених із поняттям NEET-молоді, яка відображає багатовимірність цього явища у світовому контексті.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика термінів, споріднених із поняттям NEET

№	Термін	Переклад / значення	Країни поширення	Ключові характеристики
1	***NEET (Not in Education, Employment or Training)***	Не навчається, не працює, не проходить підготовку	ЄС, Велика Британія, Японія	Основна міжнародна категорія соціально неактивної молоді [18]
2	***Disconnected youth***	Відключена молодь	США	Молодь, що втратила зв'язок із ринком праці, освітою, громадським життям [19]
3	***La generación Ni-Ni (ni estudian ni trabajan)***	Ті, хто не вчаться, не працюють	Іспанія, Мексика, Лат. Америка, Греція	Пасивність через структурну безробітність [20]

4	***Хікікоморі (ひきこもり)***	Соціально самоізольована молодь	Японія, Південна Корея	Соціальна ізоляція, життя на утриманні родичів [21]
5	***Waithood generation***	Покоління очікування	Близький Схід, Північна Африка (MENA)	Вимушене «відкладене дорослішання» [22]
6	***Youthman***	Вічна молодь (соціально незріла дорослість)	Західна Африка	Дорослі без можливості соціальної реалізації [23, 24]
7	***Boomerang generation***	Покоління бумеранга	США, Канада, Велика Британія	Молодь, що повертається до батьків після навчання [25]
8	***Precariat***	Прекаріат (нестійка, уразлива група)	Глобально	Тимчасові контракти, низька соціальна захищеність [26]
9	***Freeter (フリーター)***	Молодь на тимчасових роботах	Японія	Нестабільна форма праці серед молоді [27]
10	***Mileuristas / 700-euro / 1000-euro generation***	Молодь із низькими доходами	Іспанія, Греція, Італія	Високоосвічена, але економічно нестабільна молодь [28]
11	***YET (Youth Excluded from Transition)***	Молодь, виключена з процесу переходу до дорослого життя	ЄС, Канада	Не може перейти від освіти до стабільної зайнятості [29]
12	***Twixters / Kidults***	Молоді дорослі, які застрягли між етапами життя	США, Канада, Італія	Затримка соціальної зрілості [30]
13	***Generation rent***	Покоління орендарів	Велика Британія, ЄС	Молодь без можливості придбати житло [31]
14	***Satori sedai (悟り世代)***	Покоління просвітлених	Японія	Відмова від матеріальних цілей і конкуренції [32]
15	***Locked-out generation***	Ізольоване покоління	Європа	Відчуття виключення з економічних і соціальних можливостей [33]
16	***Lost generation / Generation of lost opportunities***	Втрачене покоління	Глобально	Молодь, що втратила шанси через війни, кризи, пандемії[34]
17	***Post-crisis youth***	Посткризова молодь	ЄС, США, Україна	Формується після глобальних криз (2008, COVID-19, війна) [35]

Джерело: систематизовано автором на основі [18-35]

Дані таблиці доводять, що феномен NEET є результатом поєднання структурних, культурних та економічних факторів у різних країнах світу.

Сучасна епоха цифрових трансформацій створює новий вимір феномена NEET — ***цифровий***. Сьогодні дедалі частіше в науковому дискурсі використовується поняття ***«digital NEET»,*** яким позначають молодь, що характеризується недостатнім рівнем цифрових компетентностей, обмеженим доступом до технологій та неспроможністю повною мірою скористатися можливостями цифрової економіки.

Традиційне розуміння соціальної неактивності доповнюється ***«цифровим розривом» (digital divide)***, який проявляється у нерівному доступі до цифрових технологій, низькому рівні цифрової грамотності та неспроможності молоді використовувати цифрові інструменти для навчання чи працевлаштування. ***Digital NEET*** – це молодь, виключена не лише з ринку праці та освіти, а й із цифрового простору. Така подвійна ізоляція посилює ризики соціальної та економічної маргіналізації, формуючи новий розрив між «підключеними» та «виключеними» поколіннями у цифровій економіці [36].

Таким чином, цифрова маргіналізація молоді не лише підсилює соціальні та економічні ризики, а й потребує системного моніторингу та оцінки можливостей інтеграції молоді у цифрову економіку. Для цього у світовій та українській практиці використовуються спеціальні індекси, які дозволяють вимірювати добробут, професійні очікування, доступ до освіти, ринку праці та цифрових ресурсів. Таблиця 2 містить огляд основних індексів оцінювання стану молоді та її потенціалу в умовах сучасних цифрових трансформацій.

Таблиця 2

Індекси оцінювання цифрових навичок та потенціалу молоді

Індекс	**Ключові параметри**	**Країни-лідери / результати**
Future of Jobs / Skills Index (WEF)	Попит на цифрові навички (AI, програмування, аналітика даних); soft skills (креативність, критичне мислення, співпраця); рівень підготовки молоді до професій майбутнього; вплив автоматизації та технологій на зайнятість	Лідери: США, Сінгапур, Швейцарія; показує готовність молоді до професій майбутнього
European Digital Skills and Jobs Index (DESI)	Основні цифрові навички (цифрова грамотність, використання ПК, інтернет); професійні цифрові навички (робота з даними, кодування, управління процесами);	Лідери: Фінляндія, Нідерланди, Швеція; високий рівень цифрової компетентності та доступ до онлайн-освіти

	інтеграція технологій у навчання та роботу; професійні можливості у цифровій економіці	
Future Index (Україна) Створений Kyiv School of Economics спільно з Фондом Олени Зеленської [14]	Професійні очікування підлітків (цікаві професії, пов'язані з технологіями); досвід профорієнтації (тести, консультації, ярмарки вакансій); бар'єри на шляху до цифрових або майбутніх професій	17 % пройшли тести, 7 % мали консультації, 4 % відвідали ярмарки вакансій
OECD Skills for Jobs Indicators	Цифрові та STEM-компетенції; готовність до майбутніх професій; відповідність ринку праці; освітні програми, що формують необхідні компетенції	Лідери: Сінгапур, Фінляндія, Нідерланди, Швеція; молодь добре підготовлена до цифрових професій
Youth Employment Index (YEI) Розроблений консалтинговою фірмою PwC для країн ОЕСР [15]	Доступ до зайнятості; доступ до професійної освіти; частка NEET; якість трудових та освітніх можливостей	Лідери: Нідерланди, Швейцарія, Ісландія; найнижчий рівень молодіжного безробіття за 20 років
Youth Progress Index (YPI) Розроблений Youth Forum на основі моделі Social Progress Index [16]	Економічні можливості, освіта та навички, громадська участь, соціальний захист	Лідери: Нідерланди, Норвегія, Швеція; Україна: бал ~71, 65 місце у світі

Джерело: систематизовано автором на основі [14; 15; 16]

Дані таблиці 2 доводять, що цифрові навички та доступ до професійних і профорієнтаційних сервісів є ключовими факторами для успішного розвитку молоді та її інтеграції у ринок праці. Для зменшення частки NEET важливо розширювати доступ до цифрових навчальних ресурсів, курсів перекваліфікації та професійних сервісів, особливо для жінок та молоді з сільських територій з обмеженим доступом до ресурсів.

*Жінки становлять найбільш уразливу групу серед NEET-молоді***,** оскільки саме вони найчастіше опиняються поза зайнятістю, освітою та професійною підготовкою [5]. Обмежений доступ до цифрових і профорієнтаційних сервісів у поєднанні з традиційними гендерними ролями, неоплачуваною доглядовою працею, територіальними обмеженнями та *ефектом «скляної стелі»* [5]**,** який обмежує кар'єрне зростання й мотивацію до професійної реалізації, формує стійкі структурні

бар'єри для економічної активності жінок. У результаті соціальна ексклюзія виступає ключовим механізмом залучення жінок до категорії NEET. Саме тому подальший аналіз зосереджується на гендерних і просторових аспектах соціальної ексклюзії як чинниках зростання NEET.

За даними Eurostat, у 2023 році частка NEET серед чоловіків становила 10,1 %, у жінок – 12,5 %. Зменшення частки NEET до 9 % до 2030 року є однією з ключових цілей Європейського стовпа соціальних прав, а третина країн ЄС уже досягли або наближаються до цієї мети (Нідерланди 4,8 %, Швеція 5,7 %, Мальта 7,5 %) (див.рис.1).

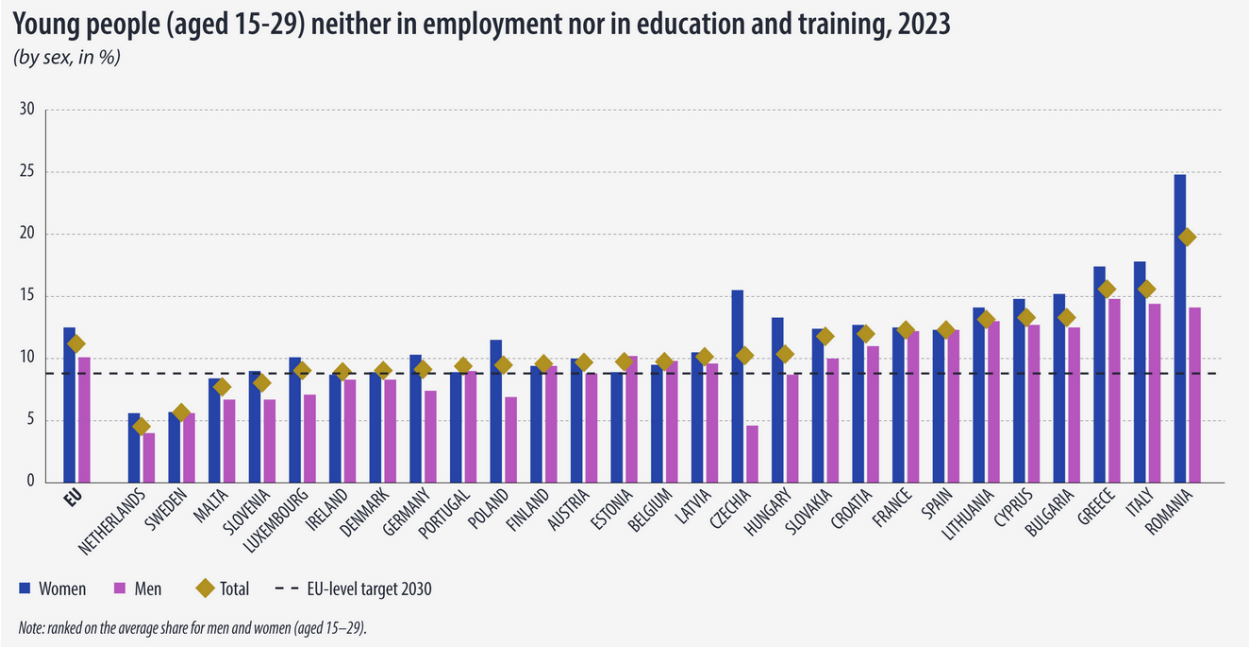

Рис. 1. Рівень NEET в країнах ЄС за гендерним показником у %, 2023 р.

Джерело: за даними [37]

Одним із ключових чинників збільшення NEET серед жінок є поєднання трудових і сімейних обов'язків, що обмежує участь жінок у ринку праці. *За даними на 2024 рік, в Україні частка NEET серед жінок (18 %) перевищує відповідний показник серед чоловіків (13 %) [38].* Цей розрив пов'язаний з такими чинниками як: більша ймовірність перерви у навчанні/роботі через догляд (за дітьми/членами родини), неформальні форми зайнятості та галузева сегрегація. Жінки в Україні частіше зайняті у

галузях (освіта, охорона здоров'я, соціальні послуги), що є більш вразливими до втрати робочих місць під час економічних і соціальних криз. Натомість чоловіки частіше зосереджені у промисловості, будівництві та транспорті, де рівень зайнятості є відносно стабільнішим навіть у кризові періоди [11].

Вплив цифрових технологій на ринок праці не є гендерно нейтральним: жінки та чоловіки по-різному зазнають його наслідків, зокрема через автоматизацію та роботизацію рутинних професій, а також нерівний доступ до цифрових навичок і професійних сервісів. Дослідження іспанської експертки з питань впливу роботизації на гендерну зайнятість *Інес Зуазу* (*Robots and Women in Manufacturing*) [12], а також праці Патрісії Кортес і Джессіки Пан (*Gender, Occupational Segregation, and Automation*) [30] засвідчують, що жінки частіше зосереджені в професіях, уразливих до автоматизації через рутинний характер праці. Галузева та професійна гендерна сегрегація посилює негативні наслідки технологічних змін для жіночої зайнятості. У роботах *Інституту досліджень жіночої політики* (*Women, Automation, and the Future of Work*) [17] зазначається, що жінки диспропорційно представлені на посадах із високим ризиком автоматизації — передусім у сервісних, клерикальних та адміністративних сферах, які є першочерговими об'єктами впровадження цифрових технологій і роботизованих рішень. Емпіричні висновки наведених досліджень підтверджуються глобальними статистичними даними Міжнародної організації праці (рис. 2).

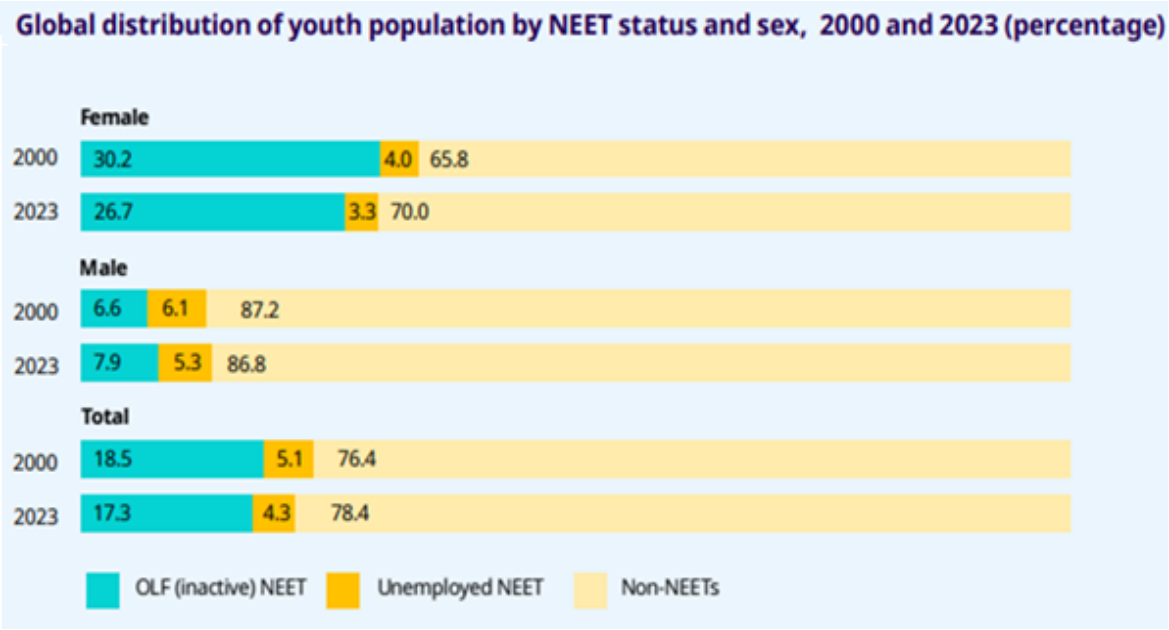

Рис. 2. Глобальна динаміка NEET-молоді за статтю, 2000–2023 рр.

Джерело: [39]

Згідно з рис. 2, у 2000 та 2023 рр. частка NEET-молоді серед жінок залишалася вищою, ніж серед чоловіків. У 2000 році частка NEET серед жінок становила 30,2 %, а серед чоловіків — 12,7 %. У 2023 році показник серед жінок знизився до 26,7 %, проте гендерний розрив зберігся: серед чоловіків частка NEET становила 13,2 %. Серед жінок переважають економічно неактивні NEET, що відображає вплив структурних чинників, зокрема неоплачуваної доглядової праці та обмеженого доступу до ринку праці. Серед чоловіків більша частка безробітних NEET, що свідчить про різну природу економічного виключення за статтю. Дані рис. 2 підтверджують системний характер гендерного дисбалансу та його зв'язок із галузевою сегрегацією, автоматизацією рутинної праці та нерівним розподілом соціальних ролей. За даними OECD, у країнах із розвиненими послугами раннього догляду та дошкільної освіти рівень зайнятості матерів значно вищий, адже вони можуть поєднувати догляд за дітьми з професійною діяльністю (див. рис. 3).

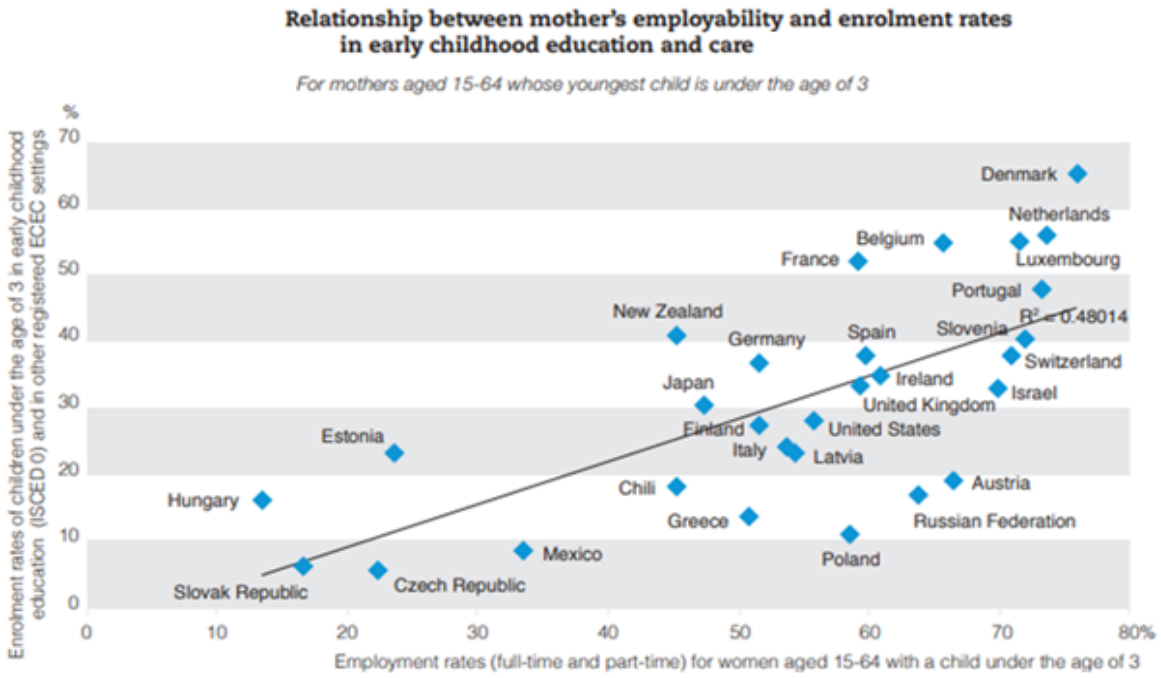

Рис. 3. Залежність зайнятості матерів від рівня дошкільної освіти та догляду за дітьми

Джерело: [40; 41]

Дані рис. 3 показують, що Данія, Нідерланди, Люксембург, Португалія, Словенія та Швейцарія мають високий рівень охоплення дітей дошкільною освітою та центрами догляду, що сприяє активній участі матерів у ринку праці. У країнах з обмеженим доступом до формальних закладів дошкільної освіти, таких як Австрія, Чехія, Італія, Польща чи Фінляндія, сім'ї змушені більше покладатися на неформальні форми догляду (родичі, сусіди або няня). Через це значна частина матерів опиняється поза постійною зайнятістю та потрапляє до групи NEET, що свідчить про прямий зв'язок між доступністю послуг раннього догляду та економічною активністю жінок.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Аналіз показує, що інтеграція NEET-молоді на ринок праці визначається взаємодією соціально-економічних, гендерних та технологічних факторів у контексті зростання соціальної ентропії. Цифрові трансформації відкривають нові можливості, але водночас підвищують ризики виключення молоді,

особливо жінок, з ринку праці. Підвищення цифрової грамотності та професійної підтримки залишається ключовим чинником зменшення частки NEET і забезпечення ефективної інтеграції молоді на ринок праці. Наступні кроки повинні сприяти безперервному навчанню, цифровій інклюзії та подоланню гендерних і територіальних бар'єрів на шляху професійної реалізації. Запровадження міжнародного досвіду дозволяє створювати більш адаптивні системи підтримки молоді та підвищувати її готовність до цифрової економіки. Зокрема, ефективними виявилися такі міжнародні практики, як:

Франція та Естонія започаткували систему "learning accounts" (Compte Personnel de Formation), що дозволяє молодим людям накопичувати навчальні кредити та використовувати їх для стажувань, онлайн-програм чи сертифікованих курсів. Це забезпечує безперервне навчання протягом життя і допомагає уникати потрапляння до категорії NEET.

Німецька модель JOBLINGE надає молоді підтримку у виборі професії та проходженні дуальної освіти, включно з навчанням і стажуванням.

Ірландія запровадила мікрокреденшлі у форматі коротких сертифікаційних курсів, які проводять приватні освітні провайдери в межах державних програм навчання (наприклад, Kerry College of Further Education and Training пропонує програму IT Support Technician).

Іспанія реалізує навчання цифровим навичкам у форматі мікрокреденшлів на базі Cisco, Microsoft, державної служби зайнятості SEPE та фонду Fundae через онлайн-платформу Digitalízate.

Фінляндія запровадила мережу Youth Employment Centres, що надають комплексну підтримку з працевлаштування та професійної орієнтації, допомогу у складанні резюме, курси перекваліфікації та стажування, а також психологічну підтримку.

Швеція реалізує програми менторства та стажування через державні центри зайнятості, з особливим акцентом на розвиток цифрових компетенцій та підприємницьких навичок серед молоді.

Велика Британія запровадила систему Youth Hubs та програми "Kickstart", що пропонують молоді тимчасові робочі місця, професійне наставництво та підтримку у розвитку навичок.

Італія розвиває мікрокреденшли та онлайн-курси через платформу "Garanzia Giovani", спрямовану на працевлаштування та навчання молоді, особливо у сфері технологій і підприємництва.

Адаптація міжнародного досвіду до українського контексту сприяє розвитку систем підтримки молоді та її готовності до цифрової економіки, а саме через такі ініціативи:

Diia.Education — платформа для розвитку цифрових і професійних навичок, зокрема для молоді та жінок.

Програма "Youth Guarantee" — гарантує кожній молодій людині до 25 років роботу, навчання або стажування протягом 4 місяців після закінчення навчання чи втрати роботи.

Національний план відновлення України (2022–2032) включає компонент «Молодь та людський капітал» для модернізації освіти, профорієнтації та інтеграції молоді на ринок праці.

Проєкт "EU4Youth" підтримує працевлаштування, підприємництво, стажування, розвиток soft skills і цифрових навичок.

Програма "eRobota" надає мікрогранти для започаткування або розвитку бізнесу, зокрема для молоді та жінок.

Career Hub / Центр CSR Ukraine містить освітні та менторські програми для працевлаштування молоді, ветеранів і ВПО.

Освітня платформа Prometheus надає безкоштовні онлайн-курси підприємництва, IT, цифрових навичок та кар'єрного розвитку.

Програма UNDP "Recovery and Resilience for Youth" здійснює підтримку молоді через перекваліфікацію, менторство та мікрогранти, особливо в регіонах із обмеженим доступом до можливостей професійного розвитку.

На основі міжнародного досвіду та національних ініціатив можна сформулювати ключові рекомендації щодо розвитку підтримки молоді та її інтеграції у цифрову економіку:

✓ розвивати взаємодію між державою, університетами та бізнесом для створення курсів перекваліфікації, зокрема у сфері новітніх технологій.

✓ створити національний дашборд для моніторингу NEET з деталізацією за статтю, віком, рівнем освіти та регіоном, інтегруючи дані Міносвіти, Держстату та центрів зайнятості.

✓ заохочувати участь жінок у STEM-напрямах через стипендії, гранти та гнучкий графік навчання (наприклад, програма Women in STEM Scholarship від Zonta International).

✓ адаптувати міжнародний досвід (дуальна освіта, мікрокреденшли, learning accounts, наставництво) для підвищення готовності молоді до цифрової економіки та зменшення ризику NEET.

Література

1. Чалюк Ю. Глобальний соціально-економічний розвиток в умовах VUCA, SPOD, DEST TA BANI СВІТУ. *Економіка та суспільство*. 2022. (36). DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-36-21

2. Чалюк Ю. О. Соціально-економічні аспекти розвитку в умовах SHIVA і TACI світу. *Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики*: матеріали XII міжнар. наук.-практ. конф., 8 вересня 2023 р. Одеса: ОНЕУ, 2023. С. 324–325.

3. Чалюк Ю. О. Соціально-економічний розвиток в умовах TUNA світу. *Управління розвитком соціально-економічних систем*: матеріали VI

міжнар. наук.-практ. конф., 5–16 червня 2022 р., м. Харків. Харків: ДБТУ, 2022. С. 136–138.

4. Чалюк Ю. О. NEWIN: нова концептуальна модель глобального інноваційного та цифрового розвитку. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 2025 р. Полтава: НУПП, 2025. С. 46.

5. Чалюк Ю. О., Кириленко В. І. NEET–молодь у системі соціально-економічних відносин. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*, 2022. № 35. С. 148–158.

6. Чалюк Ю. О., Довганик Н. М. Розширення можливостей жінок як інструмент соціально-економічного розвитку. *Наукові перспективи.* 2021. № 7(13). С. 279–293.

7. Попатенко М. М. (ред.) та ін. *Щорічна доповідь про становище молоді в Україні*. Київ: Міністерство молоді та спорту України; Державний інститут сімейної та молодіжної політики, 2023. URL: https://dismp.gov.ua (дата звернення: 19.01.2026).

8. Семикіна М. В., Запірченко Л. Д., Семикіна А. Цифрові компетенції молоді в умовах трансформації ринку праці. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2021. № 4. С. 45–53.

9. Теплюк М., Дмитренко А. Ентропійні аспекти та обґрунтування напрямів забезпечення сталого розвитку підприємства. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 3(54). С. 64–71. DOI: https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-54-10

10. Kang C., Youn M. Bridging the Gender Gap in NEET Risk: Institutional Influences on NEET Status in Different Age Groups. *SAGE Open.* 2024. Vol. 14(4). https://doi.org/10.1177/21582440241294126

11. Zuazu I. Robots and Women in Manufacturing. *CEPR Discussion Paper* No. 17249, 2022. URL: https://cepr.org/publications/dp17249 (дата звернення: 19.01.2026).

12. Zuazu I. Structural Change and Gender Sectoral Segregation in Sub-Saharan African Countries. *Journal of International Development*. 2024. Vol. 36, No. 6. P. 2626–2654.

13. Cortés G., Pan J. Automation and Gender: Implications for Occupational Segregation and the Gender-Skill Gap. URL: https://www.iza.org/publications/dp/16695 (дата звернення: 19.01.2026).

14. Kyiv School of Economics. *Аналітичні матеріали та статистичні огляди*. URL: https://kse.ua (дата звернення: 19.01.2026).

15. PwC. *Youth Employment Index 2024*. URL: https://www.pwc.co.uk/economic-services/assets/youth-employment-index-2024.pdf (дата звернення: 19.01.2026).

16. European Youth Forum. *Youth Progress Index 2025*. URL: https://www.youthforum.org/policy-library/youth-progress-index-2025 (дата звернення: 19.01.2026).

17. Women, Automation, and the Future of Work. Інститут досліджень жіночої політики (IWPR); UNICEF. URL: https://iwpr.org/women-automation-and-the-future-of-work-executive-summary (дата звернення: 19.01.2026).

18. UK Social Exclusion Unit. *Bridging the Gap: New Opportunities for 16–18 Year Olds Not in Education, Employment or Training*. London: The Stationery Office, 1999.

19. Fernandes-Alcantara A. L. *Disconnected Youth: A Look at 16 to 24 Year Olds Who Are Not Working or In School*. Congressional Research Service, 2018.

20. De Hoyos R., Rogers H. *Out of School and Out of Work: Risk and Opportunities for Latin America's NiNis*. Washington, DC: World Bank, 2016.

21. Saito T. *Shakaiteki Hikikomori: Owaranai Shishunki*. Tokyo: PHP Shinsho, 1998.

22. Honwana A. *The Time of Youth: Work, Social Change, and Politics in Africa*. Boulder, CO: Kumarian Press, 2012.

23. Honwana A. *Youth and Revolution in Tunisia*. London: Zed Books, 2013.

24. Diouf M. Engaging Postcolonial Cultures: African Youth and Public Space. *African Studies Review.* 2003. Vol. 46, № 2. P. 1–12.

25. Newman K. S. *The Accordion Family: Boomerang Kids, Anxious Parents, and the Private Toll of Global Competition*. Boston: Beacon Press, 2012.

26. Standing G. *The Precariat: The New Dangerous Class*. London: Bloomsbury Academic, 2011.

27. Kosugi R. *Freeters and NEETs: Lost Generation or Flexible Workforce?* Tokyo: Japan Institute for Labour Policy and Training, 2008.

28. Martínez A. La Generación Mileurista [Покоління міллеуристів]. *El País*, 5 травня 2005. URL: https://elpais.com (дата звернення: 19.01.2026).

29. Eurofound. *Exploring the Diversity of NEETs*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2016.

30. Time Magazine. *Meet the Twixters*. 16 січня 2005. URL: https://content.time.com (дата звернення: 19.01.2026).

31. McKee K. The 'Generation Rent' and Housing Insecurity in the UK. *Housing Studies*. 2012. Vol. 27, № 8. P. 1249–1267.

32. Yamada M. *The Era of Satori Generation in Japan* [Епоха покоління Сатори]. Tokyo: Chikuma Shinsho, 2010.

33. Generation Foundation. *The Locked Out Generation: What the Rising Cost of Living Means for Young People*. London: Generation Foundation, 2014.

34. Howe N., Strauss W. *The Fourth Turning: An American Prophecy*. New York: Broadway Books, 1997.

35. International Labour Organization (ILO). *Global Employment Trends for Youth 2020: Technology and the Future of Jobs*. Geneva: ILO, 2020.

36. *Calitatea Vieţii*, 2025. URL: https://revistacalitateavietii.ro (дата звернення: 19.01.2026).

37. Eurostat. *NEET statistics*. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20240613-1 (дата звернення: 19.01.2026).

38. UNICEF. *An Inclusive Future for Ukrainian Youth: Challenges, Opportunities and the Needs of Youth Not in Education, Employment or Training*. URL: https://www.unicef.org/eca/reports/inclusive-future-ukrainian-youth (дата звернення: 19.01.2026).

39. International Labour Organization (ILO). *ILOSTAT Database; YouthSTAT*. Modelled estimates, 2000–2023.

40. OECD. *Starting Strong 2017: Key OECD Indicators on Early Childhood Education and Care*. DOI: http://dx.doi.org/10.1787/9789264276116-en

References

1. Chaliuk, Y. (2022) 'Global socio-economic development under VUCA, SPOD, DEST and BANI world conditions', *Ekonomika ta Suspilstvo*, (36). https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-36-21

2. Chaliuk, Y. O. (2023) *Socio-Economic Aspects of Development in the SHIVA and TACI World*. In: *Enterprise Economics: Contemporary Issues of Theory and Practice*: Proceedings of the 12th International Scientific and Practical Conference, September 8, Odesa: Odessa National Economic University, pp. 324–325.

3. Chaliuk, Y. O. (2022) *Socio-Economic Development in the TUNA World*. In: *Management of Socio-Economic Systems Development*: Proceedings of the 6th International Scientific and Practical Conference, June 5–16, Kharkiv: State Biotechnological University, pp. 136–138.

4. Chaliuk, Y. O. (2025) *NEWIN: A New Conceptual Model of Global Innovation and Digital Development*. In: Proceedings of the 2nd International

Scientific and Practical Conference. Poltava: National University "Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic", p. 46.

5. Chaliuk, Y. O. and Kyrylenko, V. I. (2022) 'NEET-youth in the system of socio-economic relations', *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*, no. 35, pp. 148–158.

6. Chaliuk, Y. O. and Dovhanyk, N. M. (2021) 'Empowering women as a tool for socio-economic development', *Naukovi perspektyvy*, no. 7(13), pp. 279–293.

7. Popatenko, M. M. (ed.) et al. (2023) *Annual Report on the Situation of Youth in Ukraine*. Kyiv: Ministry of Youth and Sports of Ukraine; State Institute for Family and Youth Policy. Available at: https://dismp.gov.ua (accessed 19 January 2026).

8. Semikina, M. V., Zapirchenko, L. D. and Semikina, A. (2021) 'Digital competences of youth in the context of labour market transformation', *Socio-Economic Problems of the Modern Period of Ukraine*, no. 4, pp. 45–53.

9. Tepliuk, M. and Dmytrenko, A. (2025) 'Entropic aspects and rationale for ensuring sustainable enterprise development', *Stalyi Rozvytok Ekonomiky*, 3(54), pp. 64–71. https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-54-10

10. Kang, C. and Youn, M**.** (2024) 'Bridging the Gender Gap in NEET Risk: Institutional Influences on NEET Status in Different Age Groups', *SAGE Open*, 14(4). https://doi.org/10.1177/21582440241294126

11. Zuazu, I. (2022) 'Robots and Women in Manufacturing', *CEPR Discussion Paper* No. 17249. Available at: https://cepr.org/publications/dp17249 (accessed 19 January 2026).

12. Zuazu, I. (2024) 'Structural Change and Gender Sectoral Segregation in Sub-Saharan African Countries', *Journal of International Development*, 36(6), pp. 2626–2654.

13. Cortés, G. and Pan, J. (2023) *Automation and Gender: Implications for Occupational Segregation and the Gender-Skill Gap*, IZA Discussion Paper No. 16695. Available at: https://www.iza.org (accessed 19 January 2026).

14. Kyiv School of Economics (2025) *Analytical Reports and Statistical Reviews*. Available at: https://kse.ua (accessed 19 January 2026).

15. PwC (2024) *Youth Employment Index 2024*. Available at: https://www.pwc.co.uk/economic-services/assets/youth-employment-index-2024.pdf (accessed 19 January 2026).

16. European Youth Forum (2025) *Youth Progress Index 2025*. Available at: https://www.youthforum.org/policy-library/youth-progress-index-2025 (accessed 19 January 2026).

17. Institute for Women's Policy Research and UNICEF (2025) *Women, Automation, and the Future of Work*. Available at: https://iwpr.org/women-automation-and-the-future-of-work-executive-summary (accessed 19 January 2026).

18. UK Social Exclusion Unit (1999) *Bridging the Gap: New Opportunities for 16–18 Year Olds Not in Education, Employment or Training*. London: The Stationery Office.

19. Fernandes-Alcantara, A. L. (2018) *Disconnected Youth: A Look at 16 to 24 Year Olds Who Are Not Working or In School*. Washington, DC: Congressional Research Service.

20. De Hoyos, R. and Rogers, H. (2016) *Out of School and Out of Work: Risk and Opportunities for Latin America's NiNis*. Washington, DC: World Bank.

21. Saito, T. (1998) *Shakaiteki Hikikomori: Owaranai Shishunki* [Social Withdrawal: Adolescence Without End]. Tokyo: PHP Shinsho.

22. Honwana, A. (2012) *The Time of Youth: Work, Social Change, and Politics in Africa*. Boulder, CO: Kumarian Press.

23. Honwana, A. (2013) *Youth and Revolution in Tunisia*. London: Zed Books.

24. Diouf, M. (2003) 'Engaging Postcolonial Cultures: African Youth and Public Space', *African Studies Review*, 46(2), pp. 1–12.

25. Newman, K. S. (2012) *The Accordion Family: Boomerang Kids, Anxious Parents, and the Private Toll of Global Competition*. Boston: Beacon Press.

26. Standing, G. (2011) *The Precariat: The New Dangerous Class*. London: Bloomsbury Academic.

27. Kosugi, R. (2008) *Freeters and NEETs: Lost Generation or Flexible Workforce?* Tokyo: Japan Institute for Labour Policy and Training.

28. Martínez, A. (2005) 'La Generación Mileurista' [The Mileurista Generation], *El País*, 5 May. Available at: https://elpais.com (accessed 19 January 2026).

29. Eurofound (2016) *Exploring the Diversity of NEETs*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

30. Time Magazine (2005) 'Meet the Twixters', 16 January. Available at: https://content.time.com (accessed 19 January 2026).

31. McKee, K. (2012) 'The "Generation Rent" and Housing Insecurity in the UK', *Housing Studies*, 27(8), pp. 1249–1267.

32. Yamada, M. (2010) *The Era of Satori Generation in Japan*. Tokyo: Chikuma Shinsho.

33. Generation Foundation (2014) *The Locked Out Generation: What the Rising Cost of Living Means for Young People*. London: Generation Foundation.

34. Howe, N. and Strauss, W. (1997) *The Fourth Turning: An American Prophecy*. New York: Broadway Books.

35. International Labour Organization (2020) *Global Employment Trends for Youth 2020: Technology and the Future of Jobs*. Geneva: ILO.

36. Calitatea Vieţii (2025). Available at: https://revistacalitateavietii.ro (accessed 19 January 2026).

37. Eurostat (2024) *NEET statistics*. Available at: https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20240613-1 (accessed 19 January 2026).

38. UNICEF (2025) *An Inclusive Future for Ukrainian Youth: Challenges, Opportunities and the Needs of Youth Not in Education, Employment or Training*. Available at: https://www.unicef.org/eca/reports/inclusive-future-ukrainian-youth (accessed 19 January 2026).

39. International Labour Organization (2023) *ILOSTAT Database; YouthSTAT*. Modelled estimates, 2000–2023.

40. OECD (2017) *Starting Strong 2017: Key OECD Indicators on Early Childhood Education and Care*. Available at: http://dx.doi.org/10.1787/9789264276116-en (accessed 19 January 2026).